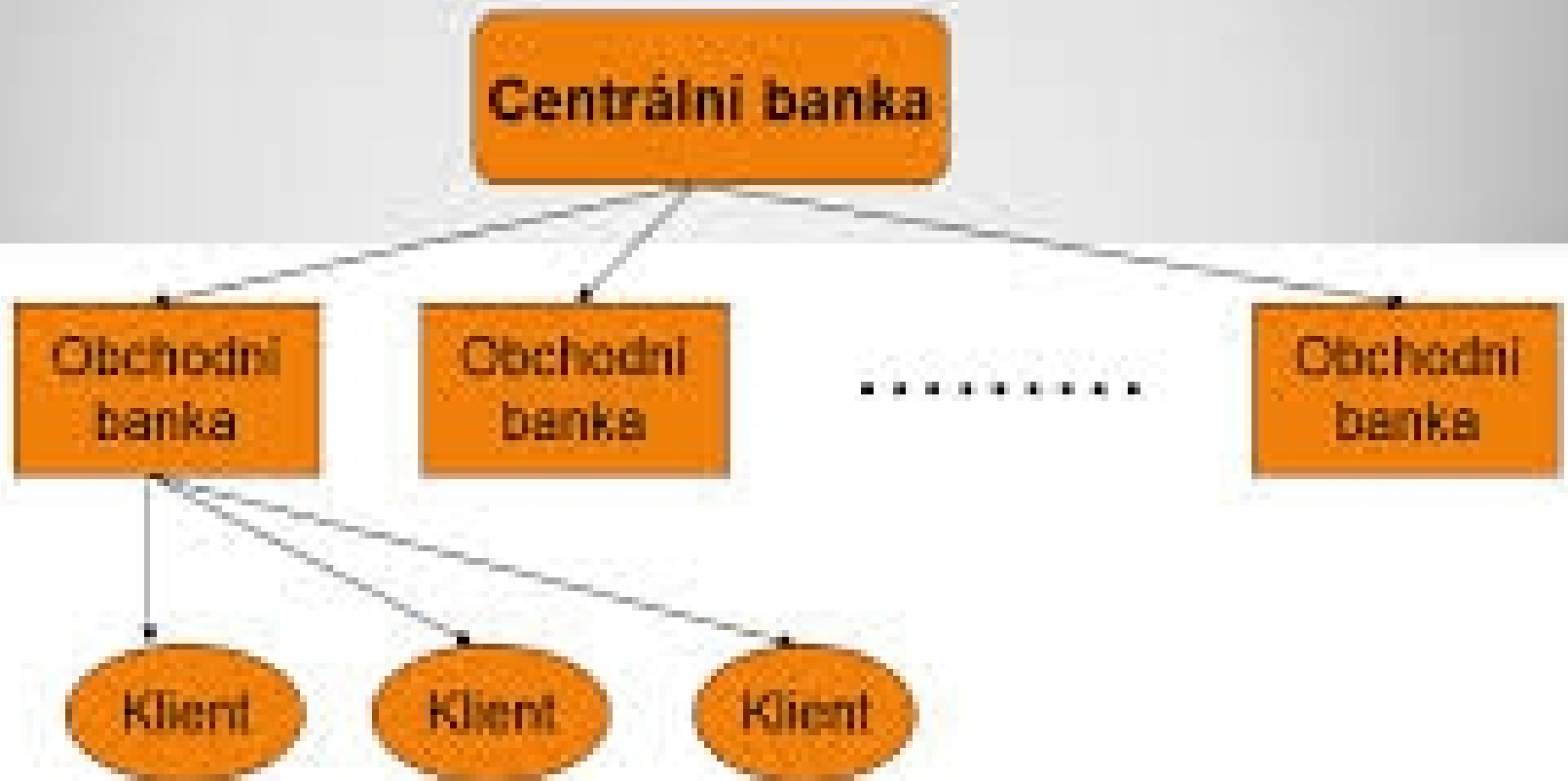

Bankovní systém ČR

- = souhrn všech bankovních institucí v ČR, které poskytují bankovní služby
- BS je základem finančního trhu
- od roku 1990 v ČR tzv. **dvoustupňový bankovní model** → tvoří jej :
 - **centrální banka /ČNB/**
 - **obchodní /komerční/ banky**
- počet komerčních bank je regulován licenční politikou centrální banky /vydává licence/

Bankovní systém ČR

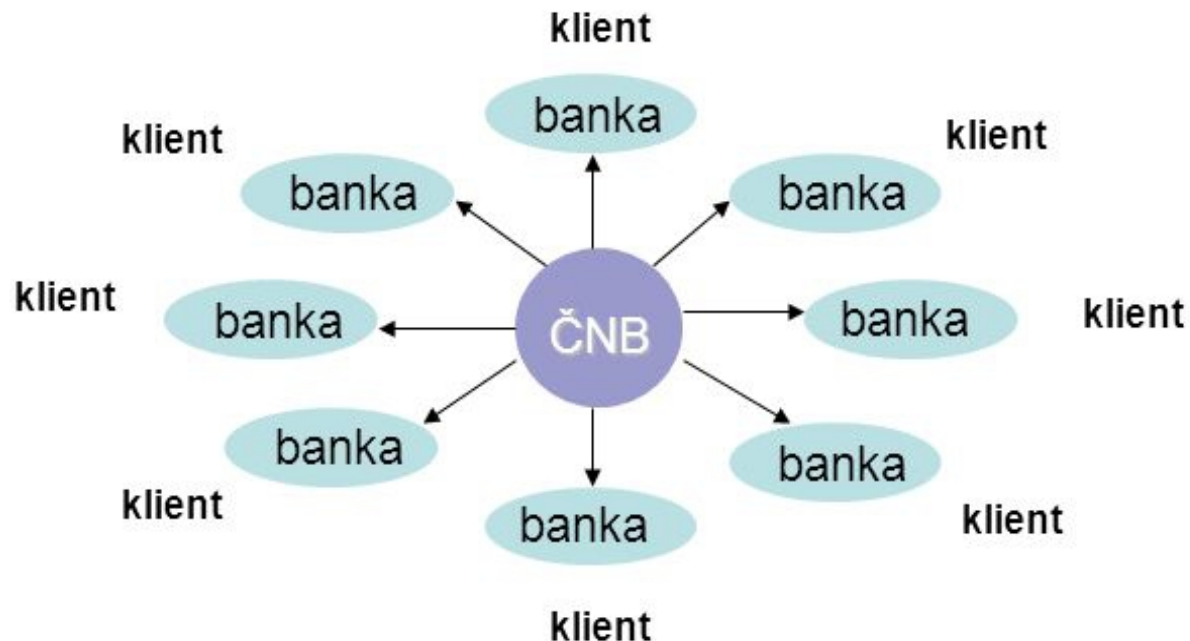
Struktura dvoustupňové bankovní soustavy

DVOUÚROVNĚOVÝ SYSTÉM

V roce 1990 vzniká v ČR dvouúrovňový bankovní systém:

- centrální banka ČNB - státní instituce, nepodnikatelský subjekt
- obchodní banky – podnikatelské subjekty

Bankovní systém ČR

Centrální banka

- **stojí na vrcholu bankovní soustavy**, je státní institucí
- **nepodnikatelský subjekt, cílem není dosažení zisku !!!!!!!**
- **je ústřední bankou ČR a orgánem, který vykonává dohled nad celým finančním trhem v ČR**
- zřízena Ústavou ČR
- **nejvyšší řídicí orgán – bankovní rada /7 členná, v čele stojí guvernér - jmenuje ho prezident/**

Bankovní systém ČR

Centrální banka

- **Základní úkoly ČNB:**
 - **Vydává (emituje) peníze (oběživo)**
 - sleduje množství peněz v oběhu
 - odpovědnost za ochranu proti jejich padělání
 - stahuje z oběhu poškozené a opotřebované bankovky a mince
 - **Plní cíle měnové politiky**
 - snaží se o udržení optimální výše inflace, tj. růstu cen

Bankovní systém ČR

Centrální banka

- **Základní úkoly ČNB:**
 - **Vede jednotlivým obchodním bankám účty**
 - **přijímá od nich vklady a poskytuje jim úvěry**
 - **Je bankou státu**
 - **vede účty státního rozpočtu a účty finančních úřadů a soudů**
 - **Spravuje měnové /devizové/ rezervy**
 - **udržování dostatečné zásoby rezerv ve formě cizích měn a zlata**
 - **vyhlašuje kurz české koruny k jiným měnám**

Bankovní systém ČR

Centrální banka

- **Základní úkoly ČNB:**
 - **Reguluje a dohlíží**
 - **reguluje banky a pobočky zahraničních bank působící v ČR a dohlíží na ně**

Bankovní systém ČR

Obchodní /komerční/ banky

- **jsou podnikatelské subjekty**
- **podnikají za účelem dosažení zisku !!!!!!!**
- jejich činnost upravuje Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- **podnikají na zákl. získané bankovní licence**, o níž rozhoduje ČNB - **musí splň. urč. podm.** např.:
 - **výše zákl. kapitálu banky musí činit min. 500 mil. Kč**
 - **průhledný a nezávadný původ zákl. kapitálu a dalších finanč. zdrojů banky**
 - **důvěryhodnost a odborná způsobilost osoby, které má být licence udělena atd.**

Bankovní systém ČR

Obchodní /komerční/ banky

- **Organizační struktura banky:**
 - **Statutární orgán** (nejméně 3členný, složený z vedoucích zaměstnanců banky)
 - **Dozorčí rada**
 - **Řídicí a kontrolní systém** (musí být ucelený a přiměřený charakteru, rozsahu a složitosti činností banky)

Bankovní systém ČR

Obchodní /komerční/ banky

- **Organizační struktura banky:**
 - **Statutární orgán** (nejméně 3členný, složený z vedoucích zaměstnanců banky)
 - **Dozorčí rada**
 - **Řídicí a kontrolní systém** (musí být ucelený a přiměřený charakteru, rozsahu a složitosti činností banky)

Bankovní služby

- **Vkladové**

- **Úvěrové**

Vkladové bankovní služby

- Banka přijímá **vklady klientů (svěřené finanční prostředky)** a **používá je pro své podnikání**
- V případě, že banka není schopna plnit své závazky (vyplatit vklady), obdrží vkladatel (klient) z fondu **pojištění vkladů** náhradu **ve výši 100 %** ze součtu všech vkladů u banky po odečtení závazků, **maximálně však** do hodnoty **100.000 eur**

Vkladové bankovní služby

- **Vklady na požádání**
 - peněžní prostředky jsou klientům ukládány na jejich účet
 - stav na účtu se neustále mění podle výše a počtu vkladů a výběrů
 - úrok z těchto vkladů bývá nízký
- **běžné účty v Kč**
- **sporožirové účty**
- **devizové účty**

Vkladové bankovní služby

- **Termínované vklady**

- vhodné pro **dlouhodobější uložení dočasně volných peněžních prostředků** fyzických nebo právnických osob
- jsou lépe úročeny
- za **nedodržení doby uložení sankční poplatky za předčasné vybrání vkladu** (v % z vybrané částky nebo pevnou částku za každých vybraných 1.000 Kč)

Vkladové bankovní služby

- **Druhy termínovaných vkladů**
 - **na dobu určitou**
 - **s termínem uložení**, např. na 3 měsíce, 6 měsíců, 1 rok, 3 roky apod.
 - **s výpovědní lhůtou**
 - **doba uložení není sjednána**, ale před termínem vybrání musí být **výběr oznámen dopředu**
 - výpovědní lhůta je od 3 měsíců až po 2 roky

Vkladové bankovní služby

- **Vkladní knížky**

- tradiční způsob přijímání vkladů
- dnes zřízení VK pouze na jméno
- VK se nevyužívají tak často jako dřív
- jsou potvrzením banky o vkladu fyzické osoby
- zákazník ji obdrží při prvním uložení peněz
- do VK se zaznamenávají všechny vklady, výběry, připsané úroky a zůstatek vkladu

Vkladové bankovní služby

- **Druhy vkladních knížek:**
 - **VK na jméno**
 - jsou vystaveny na jméno, adresu, rodné číslo majitele,
 - s vklady může disponovat jen majitel po předložení OP
 - **VK bez výpovědní lhůty**
 - pro krátkodobé uložení peněz
 - vklad je minimálně úročen a může být kdykoliv vybrán

Vkladové bankovní služby

- **Druhy vkladních knížek:**
 - **VK s výpovědní lhůtou**
 - jde o termínovaný vklad
 - vhodný pro dlouhodobé spoření
 - s délkou výpovědní lhůty (3, 6, 12, 24 měsíců) roste výše úroku
 - **VK výherní**
 - bez výpovědi
 - nejsou úročeny, ale několikrát ročně se zúčastňují veřejného losování o výhry a prémie

Vkladové bankovní služby

- **Druhy vkladních knížek:**
 - **VK cestovní**
 - je možné vybírat na kterékoliv poště v zemi

Vkladové bankovní služby

- **Vkladové a depozitní certifikáty, bankovní obligace**
 - cenné papíry vydané bankou, které jsou potvrzením o jednorázovém vkladu nebo, které banka nabízí k prodeji
 - jsou úročeny, sazba je různá podle délky splatnosti a výše vkladu

Vkladové bankovní služby

- **Vkladový certifikát** - (potvrzení o vkladu)
 - vystavován na různou dobu splatnosti (1 až 24 měsíců)
 - může mít různou nominální hodnotu (v Kč)
 - vklad je úročen pevnou úrokovou sazbou, která roste s délkou splatnosti
 - po uplynutí lhůty banka vyplatí vklad i úrok
- **Depozitní certifikát**
 - po uplynutí doby splatnosti je vyplácena jeho nominální hodnota

Vkladové bankovní služby

- **Bankovní obligace (dluhopisy)**
 - dlouhodobé cenné papíry (dlouhodobě nevypověditelné) s dobou splatnosti většinou 5 let (a více)
 - úroková sazba je „poměrně“ vysoká a úroky se vyplácejí většinou každého půl roku
 - banky je vydávají k prodeji pro své klienty zejména z důvodu získání většího množství finančních prostředků
 - majitel obligace ji může před dobou splatnosti prodat na burzovním nebo mimoburzovním trhu s cennými papíry za tržní cenu

Vkladový a depozitní certifikát

Vkladové bankovní služby

- **Devizové účty**

- banky mohou zřídit jak fyzickým, tak i právnickým osobám, které na zákl. devizového zákona mohou mít účet vedený v zahraniční měně /např. v EUR , USD, CAD apod./, **tzv. devizové účty**
- využívají je zejména firmy, které obchodují se zahraničím

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Úvěrové produkty (úvěry)**
 - **Úvěr = peněžní částka, kterou půjčí banka klientovi na určitou dobu za určitou cenu (úrok)**
 - Poskytování úvěrů patří k základním činnostem obchodních bank
 - Banka vystupuje v roli věřitele a má vůči klientům pohledávky (čeká na splacení úvěru)
 - **Poskytování úvěrů je nejdůležitějším zdrojem výnosů bank**

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Úvěrové produkty (úvěry)**

- Úvěrové produkty jsou poskytovány a liší se podle toho, zda jsou určeny:

- velkým firmám
 - středním a malým podnikatelům
 - široké veřejnosti
 - jiným bankám
 - obcím a městům apod.

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**

- **Z hlediska času (splatnosti)**

- **krátkodobé úvěry se splatností do 1 roku včetně**
 - **střednědobé úvěry se splatností nad 1 rok do 5 let včetně**
 - **dlouhodobé úvěry se splatností nad 5 let**

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**

- **Kontokorentní úvěr**

- je poskytován k účtu, který vzniká spojením běžného a úvěrového účtu
 - **klient má možnost přečerpat zůstatek na běžném účtu do stanoveného limitu (je-li limit přečerpán nebo nejsou včas hrazeny splátky, banka potrestá klienta zvýšenými úroky)**

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**

- **Investiční úvěr**

- **předmětem úvěrování jsou nemovitosti, stavby, stroje a zařízení, cenné papíry a další investice, které jsou finančně náročné**
 - k čerpání dochází většinou formou přímých úhrad na účet dodavatele nebo prodávajícího na základě předložených dokladů (faktur, kupních smluv)
 - banka obvykle požaduje zajištění úvěru, např. formou zástavy nemovitosti

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**

- **Provozní úvěr**

- **slouží k financování provozních potřeb (nákup zásob, pohledávky, další provozní náklady, atd.)**
 - je poskytován většinou jako krátkodobý účelový úvěr, který má plán čerpání a splácení

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**

- **Hypoteční úvěr**

- **úvěr, který je poskytnut na investice do nemovitostí nebo na jejich výstavbu či pořízení**
 - **jeho splacení je zajištěno zástavním právem k této (i rozestavěné) nebo jiné nemovitosti**
 - jde o úvěr dlouhodobý a účelový

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**
 - **Spotřebitelský úvěr**
 - banky ho využívají k financování krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých potřeb občanů
 - **1. Osobní účelový úvěr**
 - slouží k úhradě zboží a služeb, např. nákupu osobních automobilů, vybavení domácnosti, úhradu dovolené, vzdělávání, lékařských výloh, atp.

ÚVĚROVÉ SLUŽBY BANK

- **Druhy úvěrů:**
 - **Spotřebitelský úvěr**
 - **2. Osobní bezúčelový úvěr**
 - **na nákup spotřebního zboží nebo služeb bez uvedení účelu použití**
 - často mívá formu povoleného přečerpání zůstatku na běžném účtu klienta

Zajištění úvěrů

- **Úvěry představují** pro banku **riziko**
- Banky se snaží toto riziko snižovat **vyžadováním zajištění**
- Čím rizikovější úvěr a čím delší doba splatnosti, tím kvalitnější zajištění banka vyžaduje

Zajištění úvěrů

- **Základní druhy zajištění:**

- **1. Záruka**

- nejčastěji forma bankovní záruky
- jiná **banka zaručí, že** v případě, kdy klient ve stanoveném termínu nesplatí bance úvěr a úrok, **uhradí jeho závazek** (banky je poskytují stálým a ověřeným klientům)

Zajištění úvěrů

- **Základní druhy zajištění:**

- **2. Ručení**

- jiná osoba než **dlužník (ručitel) se zaváže, že uhradí závazek vůči bance za dlužníka**, který ve stanoveném termínu nesplatí úvěr a úrok
 - banka ověřuje příjmy ručitele

Zajištění úvěrů

- **Základní druhy zajištění:**
 - **3. Zástava a převod vlastnického práva k majetku klienta na banku**
 - **např. k cenným papírům, nemovitostem, movitým věcem (zlato, šperky, obrazy, letadla apod.), které získá banka od klienta při neplacení závazků**

Všeobecné obchodní podmínky

- **Upravují smluvní vztahy mezi klientem a bankou ve věci produktů, které má klient s bankou sjednány**
- **VOP musí být při přijetí návrhu smlouvy:**
 - **přímo součástí smlouvy (často jako část psaná drobným písmem, ať už v hlavním textu nebo na rubu papíru) nebo**
 - **k ní přiložené**

Nebezpečí života na dluh

- **České domácnosti žijí** v současné době **čím dál více na dluh**
- **Půjčovat si** na nákup zboží **je dnes zcela standardním jevem**
- Stále více spotřebitelů si **sjednává spotřební úvěry, kupuje zboží na splátky, koupí bytů hradí hypotékou, auta kupuje na leasing, atd.**
- **Splácení** těchto půjček je pak **často nad jejich finanční možnosti**
- **Při nesplácení** přichází zpravidla **exekuce**, v lepším případě **vyhlášení osobního bankrotu**

Nebezpečí života na dluh

- **Exekuce** = nejčastěji využívaný **právní nástroj pro vymáhání obvykle peněžitých závazků**
- Exekuci může provádět :
 - **soud**
 - **exekutor**
 - **obecní a krajský úřad**
 - **finanční úřad**
- a to vždy **prostřednictvím soudních exekutorů, kteří jsou povinně sdruženi v Exekutorské komoře ČR**
- **Práva a povinnosti exekutora a povinného najdeme v Exekučním řádu – zákon č. 120/2001 Sb. v platném znění**

Nebezpečí života na dluh

- - **Exekutor má právo na:**
 - **obstavení běžného účtu**
 - **zabavení movitého či nemovitého majetku aj.**
 - **Exekuci nepodléhají osobní potřeby dlužníka**
 - **oblečení**
 - **obvyklé vybavení domácnosti**
 - **snubní prsteny a předměty podobné povahy**
 - **zdravotnické potřeby (případně potřeby spojené s jeho nemocí či tělesnou vadou)**
 - **hotovost ve výši dvojnásobku životního minima**

Nebezpečí života na dluh

- **Insolvenční řízení s povolením oddlužení**
 - **zvláštní soudní řízení, jehož předmětem je projednání úpadku /neschopnost dlužníka platit své závazky (dluhy) více věřitelům/ a jeho řízení**
 - **Žádost o insolvenční řízení s povolením oddlužení, tzv. osobní bankrot, si může podat každý**, kdo již nemůže řádně splácet své pohledávky a vyčerpал všechny možnosti, jak se dluhů zbavit a to **prostřednictvím insolvenčního správce, advokáta, notáře nebo akreditované společnosti**

Nebezpečí života na dluh

- **Insolvenční řízení s povolením oddlužení**
 - **Podmínky povolení insolvenčního řízení:**
 - **stabilní měsíční příjem /popř. majetek dlužníka/**
 - pokud je dlužník **nezaměstnaný**, musí prokazatelně **usilovat o získání příjmu**
 - Jedná se tak mnohdy o **jedinou možnost, jak se dostat z dluhové pasti** uspokojením alespoň části našich závazků

Nebezpečí života na dluh

- **Insolvenční řízení s povolením oddlužení**
 - **Dvě formy oddlužení:**
 - **zpeněžení majetkové podstaty /majetku dlužníka/**
 - **zpeněžení**, o jehož způsobu rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského výboru, se děje zejména **veřejnou dražbou, prodejem věcí** (dle občanského soudního řádu) **nebo prodejem mimo dražbu**
 - **plnění splátkového kalendáře**
 - **povinnost dlužníka realizovat pět let pravidelné úhrady ze svých příjmů a splatit alespoň 30% závazků /dluhu/**

Nebezpečí života na dluh

- Největší neziskové organizace, které se zabývají finančním poradenstvím a problémy dluhové pasti:
 - **Asociace občanských poraden**
 - **občanské sdružení SPES**
 - **Poradna při finanční tísni, o.p.s.**

Platební rozkaz

- = rozhodnutí soudu vydané v tzv. zkráceném řízení
- je zákon. prostředkem, jak vymáhat po dlužníkovi nesplacenou pohledávku, dluh v rychlejším řízení než je klasické soudní řízení
- Soud může vydat platební rozkaz i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného a to na základě vlastní úvahy
- Platební rozkaz nelze vydat, není-li znám pobyt žalovaného nebo má-li být platební rozkaz doručen žalovanému do ciziny
- Platební rozkaz je třeba doručit všem žalovaným do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno

Platební rozkaz

- **V platebním rozkazu soud žalovanému uloží, aby do 15 dnů od doručení platebního rozkazu zaplatil žalobci uplatněnou pohledávku a náklady řízení, nebo aby v téže lhůtě podal tzv. odpor**
- **Odpor se podává u soudu, který platební rozkaz vydal, a v takovém případě se tím platební rozkaz automaticky zruší a soud nařídí ve věci klasické jednání**
- **Stejně tak nařídí jednání, nelze-li platební rozkaz vydat nebo nezdaří-li se platební rozkaz žalovanému doručit**
- **Pokud nebyl ve lhůtě podán odpor, platební rozkaz získá účinky pravomocného rozsudku**